

מסכת בבא בתרא – שבוע מספר 3 4

הלימוד השבועי: בנין הורדוס

שלום,

לאחר שבוע הפסקה מאונס, נתמקד השבוע בסיפור בניית בית המקדש ע"י הורדוס. מי שיסיים את ההעמקה בסיפור מוזמן להמשיך בסוגיות קצרות עד המשנה הבאה אותה נלמד בשבוע הבא שבוע טוב

הלימוד השבועי

המשנה דף ג עמוד ב' הורדוס עבדא... - ד עמוד דבחזית סגיא"

תוכן הדף

- הסיפור על הורדוס
- בניית בית מקדש ע"י רשע
- בבא בן בוטא
- מראה המקדש

הסיפור על הורדוס

- לימוד הסיפור מומלץ בשלבים:
  - א. לימוד הסיפור כיחידה ספרותית עצמאית. ממבנה, מילות מפתח, ביטויים חוזרים, פסוקים מצוטטים, מהו המסר המרכזי?
  - ב. בדיקת ההקשר בסוגיה – מדוע הובא כאן מה הקשר לדיני שכנים?
  - ג. השוואת הסיפור למקבילות בחז"ל ומחוצה להן

בניית מקדש ע"י רשע

- האם מקדש שנבנה ע"י מלכות רשעה הוא ראוי ובעל קדושה? - מה עמדת הסוגיה?
- השוו את תיאור בנין הורדוס לתיאור בניית המקדש הראשון במלכים א פרק ו (בעיקר פסוקים יא – יג, וכן לדביר דויד בדהרי המים א כח. – מ היחס בין פאר הבנין לאישיותו של הבונה?
- השוו את עמדת הסיפור למדרש הבא:

במדבר רבה פרשה יד
- שער עזים אחד לחטאת כנגד הבנין שבנאו הורדוס שנבנה ע"י מלך חוטא והיה לו בניינו לכפרה על שהרג חכמי ישראל
- על היחס הכפול לבנין והורדוס ראו:

תענית דף כג עמוד א
- וכן מצינו בימי הורדוס שהיו עוסקין בבנין בית המקדש, והיו יורדין גשמים בלילה, למחר נשבה הרוח ונתפזרו העבים וזרחת החמה ויצאו העם למלאכתן, וידעו שמלאכת שמים בידיהם.

בבא בן בוטא

▪ על אופיו ועל בבא בן בוטא ועל יחסו למקדש ניתן ללמוד מהמקורות הבאים:

תוספתא כריתות פרק ד הלכה ד

ר' אליעזר אומר מתנדב אדם אשם תלוי בכל יום ובכל שעה שירצה היה נקרא אשם חסידים אמרו עליו על בבא בן בוטא שהיה מתנדב אשם תלוי בכל יום ויום חוץ מאחר יום הכפורים יום אחד אמר המעון הזה אלו היו מניחין לי הייתי מביא אלא אומרים לו המתן עד שתכנס לבית הספק וחכמים אומרים אין מביאין אשם תלוי אלא על דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת:

ירושלמי חגיגה פרק ב הלכה ב

מעשה בהלל הזקן שהביא עולתו לעזרה וסמך עליה חברו עליו תלמידי בית שמאי התחיל מכשכש בזנבה אמר להן ראו נקיבה היא ושלמים הבאתיה הפליגו בדברים והלכו להן לאחר ימים גברה ידן של בית שמאי וביקשו לקבוע הלכה כדבריהם והיה שם בבא בן בוטא מתלמידי בית שמאי ויודע שהלכה כבית הלל פעם אחת נכנס לעזרה ומצאה שוממת אמר ישמו בתיהן של אילו שהישמו את בית אלהינו מה עשה שלח והביא שלשת אלפים טלים מצאן קדר וביקרן ממומין והעמידן בהר הבית ואמר להן שמעוני אחיי בית ישראל כל מי שהוא רוצה יביא עולות יביא ויסמוך יביא שלמים ויסמוך באותה השעה נקבעה הלכה כבית הלל ולא אמ' אדם דבר

מראה המקדש

השוו את תיאור מראה המקדש בסיוורינו לזה של יוספוס פלביוס

מלחמות היהודים ספר חמישי פרק חמישי סעיפים ד ו-ו (בתרגום ד"ר יג. שמחוני)

תבל, אשר אין להם גבול. ומעבר פניו היה הבית קָלוֹ מִקְסָה זֶהָב. ודרך הפתח הופיע הבית הראשון, הוא ההיכל אשר מחוץ (האולם), הגדול מאד וכל אשר מסביב לשער הפנימי (שער ההיכל לְפָנָי, או ההיכל סתם) האיר את עיני הרואים בנגה זהבו. כי הבית הפנימי (ההיכל) נבנה עם עליה

ו. ופני ההיכל מחוץ לא חסרו אף דבר אחד המרהיב את הלב והמצודד את העינים. כי בכל מקום היה מצפה לוחות זהב כבדים ולעת עלות השמש היה זורע נגה כמראה אש לוהטת, וכאשר העפיל איש להתבונן אל ההיכל, אלץ אותו הנגה להסב את עיניו מנגדו, כאלו-עורו אותן קרני השמש. ולזרים העולים אל ירושלים נראה למרחוק כדמות הר מקסה שלג, כי במקומות אשר לא צפה זהב היה לבן-צח, ועל ראש כפתו היו נעוצים נני זהב מוחדים, לבל ירד שמה עוף השמים ולא יזהם את המקום א). ומאבני ההיכל הגיעו